

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De 2. causa ariditatum. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

CAPVT TERTIVM.

De secunda causa ariditatum.

9. **S**ecunda causa ariditatum, est Dæmon. Vniuersum bellum, inquit S. Nilus, quod inter nos & demones constat, non est de alta re, quàm de oratione. Est enim illa oratio valde aduersa & odiosa nobis, verò salutaris & valde benigna. Hinc Abbas Marcellus in eremo manens, dum surrexisset nocte quadam vt psalmos caneret, eosq; psallere cœpisset, audiuit vocem buccine, quasi bellicum clangentis, & cogitabat, vnde hoc in loco vox perstreperet buccina, cum & bellum ibi & milites abessent. Et cum ista secum reuolueret, demon propè illum veniens dixit ei: Vtique bellum est, si ergo oppugnari ac repugnare non vis, vade, dormi, & non oppugnaberis. Huic similia de audito tubicine, demones conuocante ad impugnandum orantes, narrat S. Ioannes Climacus, & Pratum Spirituale.

Porro à dæmone oritur ariditas duobus modis, vt & quæuis tentatio ab eo procedens, vt dixit S. Syncretica: & de intro, hoc est interius, & exterius. Sicut nauis, inquit illa, aliquando exterius fluctuum motibus opprimitur, aliquando verò interius crescente sentina demergitur. Et quidem exterius & immediatè dæmon orantes innadit, quando permittente Deo, nos per se infestat orantes. Cuius rei exempla sunt apud S. Athanasium in vita S. Antonij, & apud S. Hieronymum in vita S. Hilariionis, & apud S. Gregorium lib. 2. dial. c. 4. & apud Cæsarium Cisterciensem l. 5. de miraculis c. 5. Sed celebris est illa historia, quam diuersis in locis in Vitis Patrum legimus de S. Macario Alexandrino seu iuniorè, ab ipsomet narrata: Quòd quodam tempore nocte, demon ad ostium cellule eius pulsauerit dicens: Surge Abba Macari, & eamus ad collectam, vbi Fratres ad vigilias congregantur: cui dicens: O mendax & veritatis inimice, quid tibi societatis cum congregatione Sanctorum? ait demon: latet ergo te d. Macari, quòd sine nobis nulla collecta agitur, nullaq; congregatio monachorum: veni demique, & videbis opera nostra. Tunc oratione præmissa abiit ad collectam, vbi à Fratribus vigilie celebrabantur: & vidit per totam Ecclesiam, quasi paruulos quosdam puerulos Aethiopes terros discurrere huc atque illuc, & velut volitando deseri. Dissidentes ergo illi Aethiopes singulis quibusq; sedentibus alludebant, & si cui duobus diguulis oculos comprehensissent statim dormitabat: si cui verò in os immergissent diguam, oscitare eum faciebant. Vbi verò post psalmum ad orandum se proiecissent Fratres percurrerant nihilominus singulos, & ante alium iacentem in oratione, quasi mulierum specie ferebantur, ante alium quasi edificantes atque portantes aliquid, ac diuersa quaque agentes apparebant. Et quæcumque demones quasi ludendo formassent, hæc orantes illi in cordis sui cogitatione versabant, à nonnullis tamen, vbi aliquid horum agere cœpissent, quasi vi quadam repulsi, præci-

pites deiciebantur, ita vt nec stare quidem profus aut transire iuxta eos auderent: aliis verò etiam infirmis Fratribus, supra ceruices & dorso ludebant, quia non erant in oratione sua intenti. Hæc cum vidisset S. Macarius, ingemuit grauiter, & lacrymas profundens orauit: post orationem verò examinanda veritatis gratiâ seorsum euocatis singulis, ante quorum faciem viderat demones diuerso habitu, & variis imaginibus ludentes, requirit ab eis, quas cogitationes habuerint, & singuli eorum ita constabantur, in corde suo fuisse, vt ille arguebat. Et tunc intellectum est, prauas cogitationes in oratione ex illusione demonum fieri. Sed cum discerni sine peculiari Dei lumine non possit, an prauæ cogitationes in nobis exurgentes, causæ ariditatum, immò ipsæ ariditates profectæ sint à dæmone exterius vel interius nos tentante, id non curandum est. Quocumque tandem modo ariditates immitat, sequendum est S. Basilij consilium: Si quando ex insidiis circumuenire diabolus tentet, & quas commentus ex se est, cogitationes magno cum impetu veluti ignita quadam tela, in pacatum ac quietum animi statum intorquere contendat, illumq; inopino assultu conetur incendere, & eorum quas semel intorserit, diuturnas & ad extricandum difficiles memorias efficere, sanè tunc maiore quadam vigilantia, contentioreq; animaduersione huiusmodi declinande insidie sunt: & peritorum athletarum imitanda consuetudo, qui summa cum animi attentione, tum corporis agilitate celeritateq; aduersariorum suorum apprehensiones eludunt, & belli omnis euasio & telorum declinatio, orationi ac diuinae opis implorationi committenda. Hoc enim nobis Paulus præcepit, cum dixit: In omnibus sumentes scutum fidei, in quo positis omnia tela nequissimi ignea extinguere.

Secundus modus, quo à dæmone proficiunt ariditates, est mediatas, nimirum ex prauis habitibus acquisitis per actus malos, dæmone instigante factos, vt sunt colloquia otiosa, vel de rebus secularibus: præcedens mala sensuum custodia: dum quæ curiosè vidimus, & cum culpa fecimus oliti, menti nostræ sese ingerunt, tempore orationis per prauas suggestiones, quas S. Macarius appellat *furta cogitationum*, & B. Laur. Iustinian. *furtum mentis in oratione*, quia furantur illas temporis particulas, quas dum oramus occupant. Qua de re idem S. Macarius ibidem sic loquitur: Anima quæ peccato inuoluta est (scilicet ob peccata præterito tempore admissa) ita se habet vt in monte sylua magna, aut in flumine arundines, aut densitas quadam spinarum ac nemoris: quam qui transire voluerint, necesse habent manus extendere, nec sine vi & labore repellere circum iacentem materiam. Ita ferè materia cogitationum, ab aduersaria potestate manantium imminet animæ. Ceterum, verum orationis fundamentum est, cogitationibus diligenter attendere, hoc est, ne te alienæ à proposito materia meditationis, inuadant, & aliò abducant. Quod si inuitum inuaserint anthore dæmone, contende, inquit S. Nilus, vt

Const.
mon. 6. 18.

Eph. 6.

Mac. h. 6.
Inst. disc.
& perf.
mon. con.
c. 18. col.

10.

c. 9. de
orat.

men-

mentem tuam tempore orationis surdam & mutam reddas, id est, non audias quæ menti ingerit, non inquiras, quæ suggerit, non quæras, quæ oblitus eras: vt idem ibidem monet.

11. Dum talibus ariditatibus vexamur, tria sunt facienda. 1. Humiliemus nos coram Deo. 2. doceamus de data illis occasione. 3. si impetamur cogitationibus blasphemiarum contra Deum & diuinam, non terreamur, nec disputemus cum diabolo, sed vt suadet S. Ioannes Climacus, contemnamus. Qui enim hunc spiritum despicit, liber euasit; qui vero illi aliter reluctari nititur, tandem subiacebit. Et qui verbis spiritum blasphemie continere vult, is ei similis est, qui ventos & conuersionem manibus includere nititur. Solet autem plerumque in simpliciorum atque puriorum mentibus huiusmodi demon immorari, quod hi maximè vehementius cateru concuti & perturbari consueuerunt. 4. nihilominus tamen conemur orare, & nauigare contra ventum: nam vt docet S. Macarius, assequi possunt, quæ cupiunt orantes, insurgentes cogitationes propellendo, & iuxta Domini voluntatem ambulando. Qua de re S. Basilius sic scribit. Quamuis demon inter orandum, prauas rerum animis nostris species obiciat, non propterea tamen ab oratione nobis est desistendum, neque iniectam ab hoste prauam sementem, aut immixtas à prestigiatore versipellis suggestiones, nostras esse arbitrandum, quin potius vbi rem nobiscum putauerimus & sceleris inuentori, prauarum istiusmodi cogitationum causas attribuerimus, hoc maiore debemus conatu procumbere, Deoq; supplicare, vt dissecta ab animo nostro interposita istiusmodi nequam cogitationum quasi maceria, mens liberè celeriterq; sine vlla mora impedimento ad ipsum queat peruenire, neque ab instituto suo cursu vllis malarum cogitationum incurribus retardetur. Si vero per aduersarij impudentiam, flagitiosarum huiusmodi cogitationum vis vehementior etiam insurgat, ne sic quidem est succumbendum, aut deiciendus animus, neque suscepta certamina, ex dimidia parte confecta relinquenda, sed eosque obfirmatè perdurandum, quoad Deus perspecta nostrà constantia, gratia Spiritus S. nobis assilgeat nosue illustret, quod & insidiatorem in fugam propellat, & mentem nobis puram efficiat, & diuino lumine compleat, & rationi nostræ in pacatissima tranquillitate constituta orium ad Deum colendum suppeditet. Quod si Deus ob causas sibi notas, relinquat nos inuitos in mentis euagationibus & ariditatibus, nõ tristemur, quia etiam talis nostra meditatio & oratio, etsi arida, Deo placebit. Profunt enim etiam tentationes, nos inter orandum infestantes. Nam vt ait S. Hilarius lib. 5. homilia de Iob. quæ non exstat, sed citatur à S. Augustino: Tanta & tam admirabilis in nos misericordia Dei bonitas est, vt per quem in Adæ offensa, generositate prima & beata illius creationis amissimus, per eum rursum, id, quod amissimus, obtinere mereamur. Tunc enim Diabolus inuidens nocuit, nunc autem cum nocere nititur, vincitur. Mouet enim per infirmitatem carnis nostræ, omnia potestate sua tela, sum ad lasciuiam accendit,

cum ad ebrietatem illucit, cum ad odia simulat, cum ad auaritiam prouocat, cum ad cades instruit, cum ad maledicta exacerbat. Sed cum per firmitatem animi, horum omnium surrepentia inuentia reprimuntur, emendamur à peccato per huius victoriæ gloriam. Qua de re exstat etiam præclara doctrina à Beatiſſima Virg. data S. Brigittæ. Cum enim S. Brigitta esset tentata in oratione sua, dixit ei Sanctissima MARIA: Diabolus est sicut explorator inuidus, quærens accusare bonos, & impedire ne in orationibus suis diuinitus exaudiantur. Propterea, quacumque tentatione tentaris in oratione, nihilominus ora, & conare ad orandum: quia desiderium & conatus bonus reputabitur pro effectu orationis: Et, si sordida aduenientia menti eicere non poteris, tunc ille conatus reputabitur tibi pro corona, lummodo tentationibus non consentias, & sint contra voluntatem tuam. Similia Christus Dominus eam docuit alio in loco. Et ita etiam in ariditatibus à dæmone caufatis, verissimum est, si eis resistamus, illud S. Chrysostomus: demones plerumque nos inuare dum oppugnant. Quocirca meritò Abbas Moyſes apud Cassianum cum à Cassiano audiisset, eum ab acedia liberatum per recursum ad Paulum Abbatem: Non te, ait, ab ea liberaſti, sed magis ei te deditum ac subditum prabuisti. Grauius enim te vt desertorem ac fugitiuum demceps aduersarius impugnavit: quem de conflictu superatum, protinus aufugisse conspexit: nisi de cætero commissa confessione, non desertione cella, vel somni torpore ingruentes æstus eius ad horam euaporare malueris; sed tolerantia potius & conflictu didiceris triumphare. Vnde experimento probatum est, acedia impugnationem, non declinando fugiendam, sed resistendo superandam. Hoc ipsum docuit S. Thomas: Peccatum, inquit, semper est fugiendum, secundum illud Ecclesiastici 21. Quasi à facie colubri fuge peccatum; sed impugnatione peccati quandoque est vincenda fugiendo, quandoque resistendo: fugiendo quidem, quando continua cogitatio auget peccati inuentum, sicut est luxuria. Vnde dicitur 1. Cor. 6. Fugite fornicationem. Resistendo autem, quando cogitatio perseverans, tollit inuentum peccati: quod prouenit ex aliqua leui apprehensione: & hoc contingit in acedia: quia quando magis cogitamus de bonis spiritualibus, tunc magis nobis placencia redduntur; ex quo cessat acedia. Idem meritò S. Bernardus monuit. Cum te torpore, acedia, vel tedio affici sentis, noli propterea diffidere, aut desistere à studio spirituali, sed inuantis (scilicet Dei) require manum, trahi te obsecrans, sponse exemplo: donec denud suscitante gratia factus promptior, alacriorq; curras. & dicas: Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilataſti cor meum. Et alibi: Cum, inquit, inceptis, tristitia implebit cor tuum; sed si perseveraueris, tristitia tua vertetur in gaudium. Tunc enim purgabitur affectus & voluntas renouabitur, vel potius noua creabitur: vt omnia, quæ primò difficilia, immò impossibilia videbantur, cum multa currantur dulcedine & audiatate.